

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

Затверджую:
Декан факультету
Економіки і менеджменту

/Є.В.Мироненко/

«28» червня 2024р.

Гарант освітньої програми:
Економіка та управління
підприємством

/Т.П. Гітис/

«25» червня 2024р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ЕП
Протокол № 10 від 25.06.2024р.
В. о. завідувача кафедри ЕП

/Є. О. Підгора/

Робоча програма навчальної дисципліни
«Управління ризиками»

галузь знань
спеціальність
ОПП
освітній рівень

С Соціальні науки, журналістика та інформація
С1 Економіка
«Економіка та управління підприємством»
Другий (магістерський)

Факультет
Розробник

Економіки і менеджменту
К.т.н., доцент Підгора Є.О.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: дисципліна *вільного вибору* циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): вивчення дисциплін економічного профілю рівня підготовки бакалаврів, зокрема «Проектний аналіз» (або «Інвестування», «Аналіз інвестиційних проектів» і т.п.), «Менеджмент», «Потенціал і розвиток підприємства», а також вивчення дисциплін економічного профілю другого (магістерського) рівня підготовки, насамперед «Управління соціально-економічними проектами», «Антикризове управління підприємством», «Стратегія розвитку підприємства», «Управління потенціалом підприємства», «Міждисциплінарна курсова робота».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи, методичний апарат та інструментарій ризик-менеджменту.

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Галузь знань <u>С «Соціальні науки, журналістика та інформація»</u> (шифр і назва)	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки
Модулів – 2	Спеціальність: <u>С1«Економіка»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: 1-й
Змістових тем – 9		Семестр 2-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції 36/4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0 (2а)/3,0(2б) самостійної роботи здобувача – 66		Практичні 18/4год. Самостійна робота 66/112 год.
Курсова робота – не передбачено		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання –3/10(54/66).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління ризиками» є однією із складових комплексної підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 051 Економіка, освітньої програми «Економіка та управління підприємством».

Мета дисципліни – формування системи теоретичних і прикладних знань та набуття компетентностей щодо використання методів і засобів управління ризиками і застосування цих знань, навичок і компетентностей у професійній діяльності для зниження (оптимізації) наслідків ризикових подій.

Завдання дисципліни:

- набуття знань з проблематики управління ризиками, зокрема ідентифікації і класифікації ризиків, вимірювання рівня ризиків та визначення раціональної поведінки підприємства для оптимізації їх наслідків;
- здатність самостійного аналізу статистичного фактологічного матеріалу для критичного осмислення ризикової ситуації на підставі ідентифікації наявних та потенційних ризиків підприємства;
- здатність узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, тенденції змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі і робити прогнози щодо наявних та потенційних ризиків в різних сферах господарювання.
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) при формуванні заходів оптимізації наслідків ризиків; здатність приймати ризикові управлінські рішення, аргументувати власну позицію.

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами наступних загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально- економічні наслідки управлінських рішень.

СК 9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

Прн 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами

економічної діяльності.

Прн 4. Розробляти та управляти соціально-економічними проектами та комплексними діями з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

Прн 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Прн 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

Прн 16. Застосовувати сучасні комунікаційні методи та технології представлення результатів власних досліджень, аргументувати власну позицію.

Прн 17. Приймати управлінські рішення з питань подолання кризових явищ в економіці підприємства за допомогою застосування інформаційно-аналітичного інструментарію.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма навчання)				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 - «Оцінювання та аналіз ризиків»						
1.	Тема 1. Теоретичні основи управління ризиками. Сутність ризиків.	3/3	2/0,5	-/-		1/2,5
2.	Тема 2. Класифікація ризиків	10/10	4/-	1/0,5		5/9,5
3.	Тема 3. Організація управління ризиками.	15/15	4/-	1/0,5		10/14,5
4.	Тема 4. Статистичні методи оцінювання ризиків.	10/10	4/-	2/0,5		4/9,5
5.	Тема 5. Якісні методи оцінювання ризиків.	11/11	2/0,5	2/0		7/10,5
6.	Тема 6. Матричні методи та критерії прийняття ризикових рішень в умовах невизначеності.	8/8	4/0,5	2/0		2/7,5
7.	Тема 7. Застосування теорії ігор в умовах ризику.	13/13	4/0,5	4/0,5		5/12
	Усього ЗМ 1	70/70	24/2	12/2		34/66
Змістовий модуль 2 - «Регулювання ризиків»						
8.	Тема 8. Інструментарій впливу на ризик.	15/15	4/0,5	2/0,5		9/14
9.	Тема 9. Страхування ризиків	15/15	4/0,5	1/0,5		10/14

10.	Тема 10. Диверсифікація ризиків, її види та сфери застосування.	10/10	2/0,5	1/0,5		7/9
11.	Тема 11. Оптимізація інвестиційних ризиків.	10/10	2/0,5	2/0,5		6/9
	Усього ЗМ 2	50/50	12/2	6/2		32/46
	Усього годин	120/120	36/4	18/4		66/112

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота здобувачів.

3.2. Розподіл обсягу дисципліни між учбовими тижнями

Денна форма навчання – 1 семестр

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14/15
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4
Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4
Сам. робота	10		20			10	20		20		20		20	40
Консультації							конс							конс
Модулі	Модуль 1							Модуль 2						
Контроль по модулю							К1							К2

4. Лекції

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОЦІНЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ РИЗИКІВ

Тема 1. Сутність ризиків.

Поняття ризику, його ймовірнісні характеристики. Суб'єкт та об'єкт ризику. Функції ризику. Причини виникнення ризиків в підприємстві. Взаємозв'язок понять «ризик» та «невизначеність». Психологічні передумови прийняття ризикових рішень.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [1], [2], [3]

Тема 2. Класифікація ризиків.

Ознаки класифікації та види ризиків. Системні та внутрішні ризики підприємства. Виробничі, транспортні, фінансові, інвестиційні, комерційні (маркетингові) ризики, ризики у соціально-трудовах відносинах. Розмежування ризиків за економічними наслідками.

Література: навчально-методичні матеріали; основна література [1-6], електронні ресурси [7-10]

Тема 3. Організація управління ризиками.

Поняття ризик-менеджменту. Етапи процесу управління ризиком: збір інформації за аспектами ризику, якісний аналіз, методи кількісного оцінювання ризику, розробка заходів щодо оптимізації ризику, прийняття чи відхилення ризикового рішення. Правила управління ризиками.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [6; 7; 9; 10], електронні ресурси [4-10]

Тема 4. Статистичні методи оцінювання ризиків.

Дисперсійний метод оцінювання ризику, основні показники варіації. Імовірнісний метод оцінювання ризику. Визначення ймовірності досягнення бажаного результату за інтегральною функцією щільності розподілу ймовірностей. Метод β -коефіцієнта оцінювання системного ризику проекту (бізнесу).

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [5; 6; 7; 9; 10; 11; 12], електронні ресурси [4-10]

Тема 5. Якісні методи оцінювання ризиків.

Сутність та групування якісних методів оцінювання ризику. Метод мозкового штурму. Загальна характеристика експертних процедур, їх використання для розрахунку рівня ризику проекту. Перевірка узгодженості дій експертів на основі розрахунку коефіцієнта конкордації. Методи асоціацій та аналогій.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [5; 6; 7; 9; 10; 11; 12], електронні ресурси [1-4; 6; 7-10]

Тема 6. Матричні методи та критерії прийняття ризикових рішень в умовах невизначеності.

Використання матриць в оцінюванні альтернативних рішень. Критерії прийняття рішень в умовах високої ентропії: максимінний критерій Вальда, мінімакський критерій Севіджа, критерій недостатнього обґрунтування Лапласа, критерій узагальненого песимізму-оптимізму Гурвіца.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [3 – 13; 14], електронні ресурси [1-4; 6; 7-10]

Тема 7. Застосування теорії ігор в умовах ризику.

Методологічні засади теорії ігор. Класифікація ігор. Чиста та змішана стратегії. Засоби розв'язання завдань теорії ігор. Оптимальна поведінка в умовах специфічних видів ризику.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [1-7; 9; 10; 11; 12; 13], електронні ресурси [1-4; 6; 7-10]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РЕГУЛЮВАННЯ РИЗИКІВ

Тема 8. Інструментарій впливу на ризик.

Методи уникнення ризику. Характеристика основних засобів регулювання ризику: резервування засобів, система вибору клієнтів, залучення зовнішніх джерел, здобуття додаткової інформації, диверсифікація, лімітування, біржове хеджування ризиків.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [5; 6; 11; 12; 13], електронні ресурси [3; 5;7]

Тема 9. Страхування ризиків.

Сутність страхування, суб'єкти та об'єкти страхування. Особисте, майнове страхування та страхування відповідальності. Критерії прийняття рішень щодо страхування ризиків. Страхування вантажів.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [9; 12], електронні ресурси [3; 7-10]

Тема 10. Диверсифікація ризиків, її види та сфери застосування.

Поняття диверсифікації, сутність політики диверсифікації підприємства, поняття кореляції активів. Причини диверсифікації підприємницької діяльності. Переваги та недоліки диверсифікації. Аналітичний, табличний та графічний методи визначення доцільності диверсифікації.

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [1-7; 9; 10; 11; 12; 13], електронні ресурси [1-4; 6;7-10]

Тема 11. Оптимізація інвестиційних ризиків.

Ризик інвестиційного портфеля. Принципи формування та оптимізація структури портфеля інвестицій. Критерії оцінки інвестиційних проектів. Вплив ризику та інфляції на величину очікуваної ставки відсотку (дисконту).

Література: навчально-методичні матеріали; основна та додаткова література [1-7; 9; 10; 11; 12; 13], електронні ресурси [1-4; 6;7-10]

5. Практичні заняття

Мета проведення практичних занять – закріплення теоретичних знань з дисципліни та формування умінь та практичних навичок щодо управління ризиками.

Перелік тем практичних занять наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні положення ризик-менеджменту. Сутність ризиків. Підходи до дефініції поняття «ризик». Функції, які виконує ризик. Причини ризиків. Психологічна готовність до ризику.	2	0,5
2	Класифікація ризиків. Класифікація ризиків: за місцем виникнення, характером наслідків, стадіями економічного обороту економічними наслідками. Попередня оцінка ризиків експертним способом на початку бізнес-проекту	2	0,5
3	Організація управління ризиками. Сутність і зміст управління ризиками. Принципи управління ризиками. Етапи процесу управління ризиками.	2	0,5
4	Статистичні методи оцінювання ризиків. Розрахунок рівня ризику варіаційним та ймовірнісним методом. Визначення коефіцієнта системного ризику та порівняння результатів підприємництва за співвідношенням «ризик - рентабельність».	6	0,5
5	Якісні методи оцінювання ризиків. Метод мозкового штурму. Методи експертних оцінок. Методи асоціацій та аналогій. Застосування методу «Дельфі» та спрощеної схеми експертизи.	2	0,5
6	Матричні методи та критерії прийняття ризикових рішень в умовах невизначеності. Критерії обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності. Матриця прибутків і матриця витрат, особливості їхньої побудови. Критерії прийняття рішень в умовах повної невизначеності	2	0,5
7	Застосування теорії ігор в умовах ризику. Теорія ігор і ризику. Чисті стратегії. Змішані стратегії. Оптимальні змішані стратегії. Елементарні прийоми розв'язування ігор.	4	0,5
8	Основні напрями впливу на ризик. Методи зниження, уникнення, компенсації, збереження та передачі ризику. Організаційні методи зниження ризику. Мінімізація збитків.	3	-
9	Страховання ризиків. Види страхування. Економічні засади страхової діяльності. Страховаргумент. Страхова сума. Страхове відшкодування.	3	-
10	Диверсифікація ризиків, її види та сфери застосування. Мотиви диверсифікації діяльності. Визначення доцільності диверсифікації портфеля активів на основі табличного, графічного, аналітичного методів.	2	
11	Оптимізація інвестиційних ризиків. Етапи обрання та формування портфеля проектів на підставі дисконтованих показників NPV, PI, IRR, CC (Cost Capital) з врахуванням ризиків	2	0,5
Усього годин		30	4

6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів включає:

- опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять та контрольних заходів; вивчення питань, що винесенні на самостійне опрацювання;
- виконання індивідуального завдання у вигляді доповіді до наукової конференції / семінару та/або наукової статті за обраною тематикою дисципліни.

Самостійна робота планується на кожну годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни.

Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичної та практичної частини курсу, основної та допоміжної методичної літератури та web - ресурсів в разі необхідності.

Перелік питань, що винесенні на самостійне опрацювання та перелік літературних джерел наведений нижче.

Назва теми	Завдання на самостійну роботу	Література до виконання самостійної роботи
1	2	3
Тема 1. Сутність ризиків.	Основні ознаки ризику в підприємстві. Об'єктивні та суб'єктивні причини ризику. Спільні та відмінні риси ситуацій невизначеності та ризику. Теорія прагнення до успіху	НМКД*, [1], [2], [3]
Тема 2. Класифікація ризиків.	Статистичні та динамічні ризики. Причини виробничого ризику. Валютний та кредитний ризик. Ризик втрати майна. Ризик втрати прибутку.	НМКД, [1-6], ел.ресурси [7-10]
Тема 3. Організація управління ризиками.	Мета і завдання розробки програми управління ризиками. Інформаційне забезпечення розроблення програми управління ризиками. Формування стратегії управління ризиком.	НМКД, [6; 7; 9; 10], ел.ресурси [4-10]
Тема 4. Статистичні методи оцінювання ризиків.	Кількісна оцінка ризику в абсолютному і відносному виразі. Зумовленість витрат подіями різного класу. Статистичні розподіли витрат.	НМКД, [5- 7; 9; 10- 12]
Тема 5. Якісні методи оцінювання ризиків.	Групування якісних методів оцінювання ризиків. Метод контрольних запитань. Метод морфологічного аналізу. Метод критичних значень.	НМКД, [5- 7; 9; 10; 12], ел.ресурси [1-4; 6;7-10]
Тема 6. Матричні методи та критерії прийняття ризикових рішень в умовах невизначеності.	Критерії прийняття рішень в умовах часткової невизначеності: критерій Байєса, критерій Бернуллі-Лапласа. Умови оптимальності альтернатив за різними критеріями прийняття рішень в умовах ризиків.	НМКД, [3-7; 9-13], ел.ресурси [1-4; 6;7-10]
Тема 7. Застосування теорії ігор в умовах ризику.	Предмет теорії ігор. Гра-підприємство. Графічний метод розв'язування ігор. Модель торгів. Ризик безповоротних можливостей.	НМКД, [9]
Тема 8. Інструментарій впливу на ризик.	Передача (трансфер) ризику. Типи і види контрактів. Створення страхового товарного запасу та запасу коштів. Біржові стратегії оптимізації ризиків. Придбання додаткової інформації про вибір і результати ризику.	НМКД, [5; 6; 11-13], ел.ресурси [3; 5;7]

Тема 9. Страхування ризиків.	Сутність, особливості та завдання актуарних розрахунків в страхуванні. Структура страхових тарифів. Види страхових внесків.	[9; 12], електронні ресурси [3; 7-10]
Тема 10. Диверсифікація ризиків, її види та сфери застосування	Теоретична суть диверсифікації. Суттєві ознаки диверсифікації. Вертикальна, горизонтальна та конгломеративна диверсифікація. Виробнича, фінансова та маркетингова диверсифікація.	НМКД, [5; 6; 11-13], ел.ресурси [3; 5;7]
Тема 11. Оптимізація інвестиційних ризиків.	Види ризиків при оцінці інвестиційних проектів. Ключові категорії та положення розробки варіантів інвестиційних проектів. Оцінка ринкової вартості підприємства та ризик.	[9; 12], електронні ресурси [3; 7-10]

* НМКД навчально-методичний комплекс дисципліни в системі MOODLE

7. Методи, критерії та засоби оцінювання

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль знань та умінь здобувачів денної форми навчання включає:

- попереднє (вхідне) оцінювання знань (письмовий метод або тестування);
- періодичне оцінювання (опитування (усне або письмове), тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle DDMA);
- оцінювання самостійної роботи, а саме виконання індивідуального завдання (доповідь з презентацією на практичних заняттях, публікація тез доповіді до наукової конференції / семінару та/або наукової статті за обраною тематикою);
- модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль та колоквиуму і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля (письмовий метод або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle DDMA).

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в

аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Поточний контроль знань та умінь здобувачів заочної форми навчання включає підсумкову тестову контрольну роботу (виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA).

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

- за поточну успішність 100 балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);
- на екзамені 100 балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

З дисциплін, що завершуються заліком, поточна успішність оцінюється, виходячи зі 100 балів. Здобувач, який склав усі контрольні точки і набрав 55 і більше балів з кожного контролю на початок сесії, має право отримати підсумкову оцінку без складання заліку.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Склад і графік складання контрольних точок з дисципліни «Управління ризиками», форми і терміни контролю для денної та заочної форми навчання наведено у семестровому графіку (додаток А).

8. Навчально-методичні матеріали

1 Управління ризиками: стислий конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми підготовки «Економіка та управління підприємством» (спеціальність 051 Економіка)/ Уклад. Латишева О.В. Краматорськ, ДДМА, 2020. URL: <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1548>

2. Практикум з дисципліни «Управління ризиками» (для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми підготовки «Економіка та управління підприємством» (спеціальність 051 Економіка)/ Уклад. Латишева О.В. Краматорськ, ДДМА, 2020. URL: <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1548>

3. Рижиков В.С.Яковенко М.М., Латишева О.В. та ін. Проектний аналіз: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2017. 384 с.

4. Гуменюк В.Я., Міщук Г.Ю., Олійник О.О. Управління ризиками: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2010. 158 с. URL::

http://ep3.nuwm.edu.ua/12301/1/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B8_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.Pdf

9. Рекомендована література

Основна література

5. Балджи М.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. навчальний посібник. Харків: Промарт, 2015. – 300 с.
6. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2006. 321 с.
7. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посібник. – 2-ге вид., доп., перероб. – Київ: ЦНЛ, 2004. 220 с. (с. 88 – 141).
8. Останкова Л.А., Шевченко Н.Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
9. Писаревський І.М., Стешенко О.Д. Управління ризиками. Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 124 с.

Додаткова література

10. Горєлов Д.О., Большенко С.Ф. Стратегія підприємства: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2010. 133 с.
11. Гуменюк В. Я. Біржове регулювання підприємницьких ризиків: Монографія / В. Я. Гуменюк, Г. Ю. Міщук. – Рівне: УДУВГП, 2004. – 127 с. (с. 41–75)
12. Конспект лекцій з дисципліни «Ризикологія» (для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства») / Уклад.: М.В. Прокопенко. Харків, 2010 р.. 138 с.
13. Говорушко Т.А. Страхування: навч. посіб. / за ред. Т.А. Говорушко. К.: Львів: «Магнолія 2006», 2014. 328 с.

10. Електронні ресурси з дисципліни

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua/
3. Сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregionbud.gov.ua/>.
4. Офіційний портал Мінсоцполітики України. URL: <http://msfs.gov.ua/>
5. Інтернет-портал для управлінців: <http://www.management.com.ua/>
6. Освітній портал, присвячений висвітленню освітніх і наукових процесів в Україні: <http://www.osvita.org.ua>
7. Сайт вивчення сучасних методологій керування програмними проектами: <http://www.scrumhub.com/>
8. Офіційний веб-сайт Міжнародної Асоціації Управління проектами IPMA(Швейцарія). URL: <http://www.ipma.ch/>
9. Спеціалізований веб-сайт присвячений управлінню проектами. URL: <http://www.ganttthead.com/>
10. Спеціалізований веб-сайт присвячений управлінню проектами. URL: <http://www.4pm.com/>

Додаток А

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Управління ризиками», форми і терміни контролю для денної форми навчання:

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Вхідний контроль. Здобувач надає відповіді на запитання з дисциплін, що є пререквізитами письмово або у формі тестового опитування.	5	10	1
2	Опитування на практичних заняттях. Здобувач надає усні відповіді, вирішує тестові, практичні та ситуаційні завдання, участь у дискусії з наведенням аргументації.	5	10	1-7
3	Модульна контрольна робота №1. Здобувач виконує тестові та ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1	15	25	3
4	Виконання індивідуального завдання Проводиться у години, що відведені на самостійну роботу. Здобувач самостійно опрацьовує лекційний та позалекційний матеріал, узагальнює його, підготує презентацію та доповідь (або тези на конференцію, наукову статтю) за темою індивідуального завдання.	10	20	1-7
5	Колоквіум. Здобувач виступає з доповіддю та презентацією за темою індивідуального завдання, відповідає на запитання слухачів, приймає участь у дискусії.	5	10	7
6	Модульна контрольна робота №2. Здобувач виконує тестові та ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2.	15	25	8
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою		55	100	
Підсумковий контроль (Семестровий залік) Здобувач виконав тестові та ситуаційні завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни		55	100	

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Підсумкова тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100
	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Семестровий залік) Здобувач виконав тестові та ситуаційні завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100